

Τοπικό χρήμα αντικαθιστά το δολάριο σε τοπικές κοινωνίες των ΗΠΑ

Από [Αλκαίος Ιωάννης](#)

Κοινότητες στη Βόρεια Καρολίνα, τη Μασαχουσέτη, την Αριζόνα και αλλού τυπώνουν δικό τους χρήμα για να ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να υποστηρίζουν τις τοπικές επιχειρήσεις. Η τελευταία φορά που ήταν δημοφιλές το τοπικό χρήμα ήταν στη διάρκεια του Μεγάλου Κραχ. Στο Πίτσμπορο, μια κωμόπολη καλλιτεχνών της Βόρειας Καρολίνας με 2.500 κατοίκους, κυκλοφορούν τους τελευταίους μήνες πράσινα χαρτονομίσματα με σκίτσα ερωδιών, χελωνών και δένδρων. Λίγες δεκάδες τοπικές επιχειρήσεις κυκλοφόρησαν την άνοιξη το Plenty, ένα τοπικό νόμισμα που αντικαθιστά το δολάριο. Σήμερα βρίσκονται σε κυκλοφορία στο Πίτσμπορο 15.000 Plenties και χρησιμοποιούνται παντού, από τον συνεταιρισμό οργανικών τροφίμων ως το κατάστημα ζωοτροφών και, απ' αυτό τον μήνα, στο μεγάλο σούπερ μάρκετ της πόλης.

Το Plenty είχε κυκλοφορήσει για πρώτη φορά το 2002 σε μια άλλη κοινότητα της Βόρειας Καρολίνας (η λέξη σημαίνει «αφθονία», όμως στην προκειμένη περίπτωση έχει σχηματιστεί από τα αρχικά των λέξεων Piedmont Local EcoNomy Tender).

Μελάνι σόγιας. Τα χαρτονομίσματα σχεδιάζονται από ντόπιους καλλιτέχνες και τυπώνονται με μελάνι σόγιας σε χαρτί κατά 80% ανακυκλωμένο. Αντί για το μότο «In God We Trust» (εμπιστευόμαστε τον Θεό) που έχει το δολάριο, το Plenty έχει ως μότο τη φράση «In Each Other We Trust» (εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλο).

Το τοπικό χρήμα- εκτός από το Plenty, στις ΗΠΑ κυκλοφορούν ακόμη το BerkShare και το Cheer-μπορεί να δαπανάται σε καταστήματα της γειτονιάς, οι ιδιοκτήτες των οποίων μπορούν μετά να το χρησιμοποιήσουν σε άλλα τοπικά καταστήματα ή, αν το επιλέξουν, να το ανταλλάξουν με δολάρια ή άλλα αγαθά.

THE LOS ANGELES TIMES , Του NICHOLAS RICCARDI

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ: Παρασκευή 14 Αυγούστου 2009

TA NEA online

<http://www.tanea.gr/default.asp?pid=2&ct=2&artid=4531444>

- [Τοπικό χρήμα αντικαθιστά...](#)
- [Το πείραμα του Worgl – Μι...](#)

Το πείραμα του Worgl – Μια ιστορία σαν παραμύθι

Από [Αλκαίος Ιωάννης](#)

Το Worgl (Βεργκλ) ήταν μια μικρή πόλη 4.500 κατοίκων στην Αυστρία όπου διεξήχθη ένα καινοτόμο οικονομικό πείραμα το 1932. Ήδη η Ευρώπη είχε χτυπηθεί από το κραχ του 1929, και το 1931 που εκλέχτηκε Δήμαρχος ο Michael Unterguggenberger (Μίκαελ Ούντεργκεγκενμπέργκερ) ήδη είχε έλθει η ύφεση με 30% ανεργία, και 10% άπορους.

Ο νέος Δήμαρχος προερχόταν από φτωχή αγροτική οικογένεια, ο ίδιος κατόρθωσε να μορφωθεί μόνος του και να γίνει μηχανικός στους σιδηροδρόμους. Αν και ο ίδιος δεν ήταν μαρξιστής, είχε

συνδικαλιστική δράση και υποστήριζε τα συμφέροντα των εργαζομένων ενάντια των πλουσίων επενδυτών του σιδηροδρόμου, πράγμα που το πλήρωσε με την μη προσωπική του άνοδο στην ανώτερη ιεραρχία των σιδηροδρομικών υπαλλήλων. Ήταν ένας άνθρωπος ανοιχτόμυαλος, πρακτικός, εργατικός, δραστήριος που κέρδισε την καρδιά των συμπολιτών του, οι οποίοι τον εμπιστεύτηκαν στη θέση του Δημάρχου, γνωρίζοντας ότι δεν θα τους προδώσει.

Ο νέος δήμαρχος είχε έναν μακρύ κατάλογο έργων που ήθελε να εκτελέσει. Έργα απολύτως απαραίτητα όπως η ύδρευση της πόλης, η ασφαλτόστρωση των δρόμων, ο οδικός φωτισμός και η φύτευση δέντρων κατά μήκος των οδών. Αλλά τα δημοτικά ταμεία ήταν σχεδόν άδεια, και οι δημότες ήταν ήδη σε δεινή οικονομική κατάσταση, αντιμετωπίζοντας αρκετοί από αυτούς πρόβλημα επιβίωσης. Ο Δήμαρχος καταλάβαινε ότι μία αύξηση της φορολογίας τους, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν τα δημοτικά έργα, θα οδηγούσε σε περαιτέρω φτώχεια και ύφεση.

Ο Δήμαρχος όμως είχε μελετήσει το βιβλίο «Η Φυσική Τάξη» του οικονομολόγου Silvio Gesell (Σύλβιο Γκέσελ). Ο οποίος πίστευε ότι η αργή κυκλοφορία του χρήματος είναι η κύρια αιτία για την παραπαίουσα οικονομία. Το χρήμα ως μέσο συναλλαγής ολοένα εξαφανίζεται από τα χέρια των εργατών – παραγωγών και μαζεύεται στα χέρια των λίγων που το συσσωρεύουν, εκμεταλλεύονται τους τόκους, και δεν το επιστρέφουν πίσω στην αγορά. Κατ' αυτόν δηλαδή, όσο περισσότερο χρήμα είχαν, όσο περισσότεροι άνθρωποι, οι οποίοι το κυκλοφορούν συνεχώς, τότε η Κοινωνία θα έχει υγιή ανάπτυξη και ευημερία.

Ο Δήμαρχος βάζοντας σε εφαρμογή την παραπάνω θεωρία, ξεκίνησε το πρόγραμμα των Δημοτικών του έργων, δίνοντας δουλειά σε πολλούς εργαζόμενους και εργολάβους, ξεκαθαρίζοντας όμως ότι η πληρωμή τους θα γινόταν με σελίνια (το νόμισμα της Αυστρίας) όχι εκτυπωμένα από την Εθνική Τράπεζα της, αλλά από τον Δήμο του Worgl. Όντως εκτυπώθηκαν και τέθηκαν σε κυκλοφορία 32.000 σελίνια ως “Γραμματίδια Πιστοποίησης Εργασίας”, κάτι σαν ένα δωρεάν χρήμα, διότι δεν είχαν αντίκρισμα σε χρυσό, απλά αναγνώριζαν την παροχή έργου προς την Κοινότητα. Κόπηκαν χαρτονομίσματα ονομαστικής αξίας στα 1, 5 και 10 σελίνια.

Τα χρήματα του Worgl

Στις 31 Ιουλίου 1932 δόθηκαν τα πρώτα 1.800 Σελίνια για να πληρωθούν οι μισθοί των εργαζομένων, και η αξία των υλικών που αναλώθηκαν τον πρώτο μήνα στα δημοτικά έργα. Οι άνθρωποι που πήραν αυτά τα νέα σελίνια, μπορούσαν να πληρώσουν τους δημοτικούς τους φόρους, αλλά και να αγοράσουν ψωμί. Ο αρτοποιός παίρνοντας αυτά τα σελίνια μπορούσε να αγοράζει αλεύρι από τον μυλωνά. Ο μυλωνάς αγόραζε σιτάρι από τον γεωργό. Ο γεωργός αγόραζε εργαλεία από τον σιδερά. Ο σιδεράς αγόραζε παπούτσια από τον τσαγκάρι. Ο τσαγκάρις πλήρωνε τον δάσκαλο που έκανε μάθημα στα παιδιά του. Ο δάσκαλος αγόραζε ψωμί στον αρτοποιό. Και ο κύκλος κυκλοφορίας του χρήματος επαναλαμβανόταν συνεχώς και καθημερινά, σε τέτοιο σημείο ώστε ήδη την τρίτη μέρα, ο κύκλος εργασιών ολόκληρης της πόλης να είναι παραπάνω από 10πλάσιος από τα 1.800 σελίνια που δόθηκαν στη κυκλοφορία σε σημείο το να υποπεύονται κάποιοι ότι κάποια σελίνια είχαν πλαστογραφηθεί. Ο Δήμαρχος όμως είχε εφαρμόσει μία πρόσθετη μέθοδο για να κάνει το χρήμα να αλλάζει συνεχώς χέρια με μεγάλη ταχύτητα:

Τα χρήματα του Worgl έχαναν το 1% της ονομαστικής τους αξίας κάθε μήνα. Για να αποφευχθεί αυτή η υποτίμηση ο ιδιοκτήτης του γραμματίου το δαπανούσε όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Ειδάλλως, την πρώτη μέρα του επόμενου μήνα, έπρεπε να αγοράσει ένα κουπόνι σαν γραμματόσημο, με αξία το 1% της ονομαστικής αξίας και να το κολλήσει στο χαρτονόμισμα. Υπήρχε δηλαδή μία λειτουργία αντίθετη από τον τοκισμό, που επέτρεπε στο χρήμα να κυκλοφορεί συνεχώς.

Ο Δήμαρχος φυσικά δεν μπορούσε να προσλάβει όλους τους ανέργους της πόλης για τα δημοτικά έργα. Με την αύξηση του κύκλου εργασιών της πόλης όμως, ο αρτοποιός για παράδειγμα δεν

προλάβαινε μόνος του να βγάξει τα ψωμιά που του ζητούσαν, υποχρεώθηκε λοιπόν να προσλάβει έναν βοηθό, τον οποίον πλήρωνε με τα σελίνια του Δήμου. Το ίδιο κάνανε και οι υπόλοιποι επαγγελματίες. Οι βοηθοί που προσλήφθηκαν όμως διευρύνανε την αγοραστική δύναμη της πόλης και έτσι οι επαγγελματίες είχαν να αντιμετωπίσουν μία περαιτέρω αύξηση της ζήτησης, σε σημείο που κανένας κάτοικος της πόλης να είναι άνεργος, αλλά αντίθετα να υπάρχουν παντού αγγελίες ζήτησης προσωπικού. Έτσι το σύστημα αρχίζει να αποκτάει μία δυναμική μορφή, και οι άνεργοι από τα γύρω χωριά έρχονται για να δουλέψουν στο Worgl, επίσης οι παραγωγοί από τα γύρω χωριά που είχαν τα προϊόντα τους απούλητα (διότι μέχρι τώρα κανείς δεν είχε χρήματα για να τα αγοράσει) επιτέλους βρήκαν αγοραστές στο Worgl, αλλά με τους νέους επισκέπτες διευρύνεται ακόμα περαιτέρω η αγοραστική δύναμη, ενώ ταυτόχρονα αυξάνεται και η παραγωγική δραστηριότητα. Οι ξένοι εργάτες παίρνοντας τα σελίνια του Worgl, δυνάμωναν και τις δικές τους τοπικές οικονομίες, επεκτείνοντας την ανάπτυξη στα γύρω χωριά, αλλά το ίδιο το Worgl έβγαине αλώβητο, από αυτή την έξοδο του χρήματος. Ο Δήμαρχος είχε ένα στρατηγικό πλεονέκτημα: Ήταν αυτός που εκτύπωνε το χρήμα. Δεν ήταν ένας ιδιώτης τραπεζίτης με σκοτεινά συμφέροντα κυριαρχίας από πίσω του, αλλά ένας άνθρωπος στην υπηρεσία των πολιτών.

Η πίσω όψη κάθε γραμματίου περιείχε αυτολεξεί την ακόλουθη συγκινητική δήλωση, κάποια λόγια που φαίνονται σαν να γράφτηκαν σήμερα, και όμως γράφτηκαν το 1932:

«Προς όλους τους ενδιαφερόμενους: Ο αργός ρυθμός που κυκλοφορεί το χρήμα έχει προκαλέσει μια πρωτοφανή ύφεση του εμπορίου και βύθισε εκατομμύρια ανθρώπους σε απόλυτη εξαθλίωση. Από οικονομικής απόψεως, η καταστροφή του κόσμου άρχισε! -Είναι καιρός, με αποφασιστική και έξυπνη δράση, να προσπαθήσουμε να συγκρατήσουμε την πτωτική βουτιά του εμπορίου και έτσι να σωθεί η ανθρωπότητα από αδελφοκτόνους πολέμους, χάος και διάλυση. Οι άνθρωποι ζουν μέσα από την ανταλλαγή υπηρεσιών τους. Η υποτονική κυκλοφορία έχει σταματήσει σε μεγάλο βαθμό αυτή την ανταλλαγή και έτσι ρίχνονται εκατομμύρια άνθρωποι που θέλουν να εργαστούν εκτός εργασίας – Πρέπει, συνεπώς, να αναβιώσουμε αυτή την ανταλλαγή υπηρεσιών και έτσι οι άνεργοι να επιστρέψουν στην παραγωγική τάξη. Αυτός είναι ο στόχος του πιστοποιητικού εργασίας που εκδίδεται από την αγορά της πόλης του Worgl: Να μειώσει τα βάσανα και το φόβο, να προσφέρει δουλειά και ψωμί».

Η επιτυχία του Worgl

Σε περίοδο 13 μηνών, ο Δήμαρχος εκτέλεσε όλα τα έργα που είχε σχεδιάσει: Ύδρευση, δρόμοι, φωτισμός. Επίσης κατασκευάστηκαν νέα δημόσια κτίρια, ένας ταμιευτήρας νερού, μία πίστα για σκι, και μια γέφυρα. Επίσης έγιναν αναδασώσεις, γιατί αντιλαμβάνονταν οι άνθρωποι του τότε, που ζούσαν πιο κοντά στη Φύση, το μελλοντικό κέρδος από την ύπαρξη των Δασών.

Σε έξι γειτονικά χωριά επεκτάθηκε το σύστημα με επιτυχία. Ο Γάλλος πρωθυπουργός, Eduard Dalladier, έκανε μια ειδική επίσκεψη για να δει το “θαύμα του Worgl”. Τον Ιανουάριο του 1933, το νέο οικονομικό σύστημα επεκτείνεται στη γειτονική πόλη της Kirchbuhl, και τον Ιούνιο του 1933, ο Δήμαρχος του Worgl συναντήθηκε με εκπροσώπους από 170 διαφορετικές πόλεις της Αυστρίας που ενδιαφέρονταν για την γενικευμένη εφαρμογή του συστήματος και στις πόλεις τους.

Η παρακάτω έκθεση συντάχθηκε από τον Claude Bourdet, έναν αυτόπτη μάρτυρα Καθηγητή του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης:

«Επισκέφθηκα το Worgl τον Αύγουστο του 1933, ακριβώς ένα χρόνο μετά την έναρξη του πειράματος. Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι τα αποτελέσματα φτάνουν το θαύμα. Οι δρόμοι, περιβόητοι για την άθλια κατάσταση τους, συναγωνίζονται τώρα την ιταλική Autostrade (Ιταλική Εθνική Οδό). Το Συγκρότημα των Δημαρχιακών γραφείων έχει ανακαινιστεί όμορφα ως ένα γοητευτικό σαλέ με ανθισμένες γλαδιόλες. Μια νέα τσιμεντένια γέφυρα φέρει περήφανα την πλάκα: “Χτισμένο με δωρεάν χρήματα το έτος 1933?”. Παντού βλέπει κανείς νέους φανοστάτες

στους δρόμους, καθώς και ένα δρόμο με το όνομά του Silvio Gesell. Οι εργαζόμενοι στα πολλά εργοτάξια είναι όλοι ένθερμοι υποστηρικτές του συστήματος του δωρεάν χρήματος. Στα καταστήματα τα γραμμάτια είναι αποδεκτά παντού, παράλληλα με τα επίσημα χρήματα. Οι τιμές δεν έχουν αυξηθεί. Κάποιοι υποστήριζαν ότι το σύστημα που πειραματίστηκε στο Worgl εμποδίζει την φορολογική ισότητα, γιατί ενεργεί σαν μία μορφή εκμετάλλευσης του φορολογουμένου. Φαίνεται να υπάρχει ένα μικρό λάθος σε αυτό τον τρόπο σκέψης. Ποτέ στο παρελθόν δεν είδε κανείς τους φορολογούμενους να μη διαμαρτύρονται έντονα κατά την αφαίρεση των χρημάτων τους. Στο Worgl κανείς δεν διαμαρτύρονταν. Αντίθετα, οι φόροι (σε μορφή γραμματίων) καταβάλλονται εκ των προτέρων στον Δήμο. Οι άνθρωποι είναι ενθουσιασμένοι με το πείραμα και διαμαρτύρονται στην Εθνική τους Τράπεζα η οποία αντιτίθεται στην έκδοση των νέων αυτών χαρτονομισμάτων (των τοπικών γραμματίων). Είναι αδύνατο να αποδώσει κανείς τη γενική βελτίωση του Worgl μόνο στη «νέα μορφή των φόρων». Δεν μπορεί κανείς παρά να συμφωνήσει με το Δήμαρχο ότι το νέο νόμισμα εκτελεί τη λειτουργία του πολύ καλύτερα από το παλιό. Αφήνω στους ειδικούς για να διαπιστωθεί αν υπάρχει πληθωρισμός, παρά την κατά 100% κάλυψη των βασικών καταναλωτικών αγαθών. Παρεμπιπτόντως, αυξήσεις των τιμών, το πρώτο σημάδι του πληθωρισμού, δεν εμφανίζονται. Όσον αφορά την οικονομία, μπορούμε να πούμε ότι το νέο νόμισμα ευνοεί την εξοικονόμηση κατά κυριολεξία και όχι την αποθησαύριση του χρήματος. Δεδομένου ότι τα χρήματα χάνουν την αξία τους κρατώντας τα σπίτι, μπορεί κανείς να αποφύγει την υποτίμηση αυτή επενδύοντάς τα σε μία τράπεζα καταθέσεων. Το Worgl έχει γίνει ένα είδος προσκυνήματος για τους μακρο-οικονομολόγους από διάφορες χώρες. Ο καθένας μπορεί να τους αναγνωρίσει αμέσως, από τις εκφράσεις τους, κατά τη συζήτηση τους στους όμορφους δρόμους του Worgl, ή ενώ κάθονται στα τραπέζια των εστιατορίων. Ο πληθυσμός του Worgl με χαρά, περήφανος για τη φήμη τους, τους καλωσορίζει θερμά.»

Το τέλος

Η Κεντρική Τράπεζα της Αυστρίας πανικοβλήθηκε, στο ενδεχόμενο το πείραμα του Worgl να επεκταθεί σε όλη την Αυστρία και αποφάσισε να διεκδικήσει τα μονοπωλιακά δικαιώματα της, απαγορεύοντας δωρεάν νομίσματα. Η υπόθεση έφτασε ενώπιον του Αυστριακού Ανώτατου Δικαστηρίου, το οποίο επικύρωσε το μονοπωλιακό δικαίωμα της Κεντρικής Τράπεζας για την έκδοση νομίσματος. Και έγινε ποινικό αδίκημα η έκδοση “νομίσματος έκτακτης ανάγκης”. Το Worgl γρήγορα επανήλθε στην ανεργία του 30%. Κοινωνική αναταραχή εξαπλώθηκε γρήγορα σε όλη την Αυστρία, διότι οι απλοί άνθρωποι δεν καταλαβαίνανε γιατί η Κυβέρνησή τους και η Δικαιοσύνη, που υποτίθεται ότι εξυπηρετούν τα συμφέροντα των πολιτών, δεν τους αφήνει να εξασκούν τη δοκιμασμένη λύση που βρήκανε στην αντιμετώπιση της ύφεσης, αλλά τους επιβάλλει τα δικά της μέτρα που αποδεδειγμένα όπως και πριν τους ξαναβύθισε στη φτώχεια και την ανέχεια. Το 1938 ο Χίτλερ προχώρησε στην προσάρτηση της Αυστρίας (χωρίς να βρει την παραμικρή πολεμική αντίσταση) με έναν από τους λόγους για αυτό, το ότι πολλοί άνθρωποι τον είδαν ως τον οικονομικό και πολιτικό σωτήρα τους. Ακολούθησε ο Πόλεμος, και το πείραμα του Worgl έμεινε στην Ιστορία.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011 YIANNIS AERAS

Πηγή1

<http://www.alithinapsemata.gr/world/world-categories/world-justice/140-peirama-tou-worgl.html>

Πηγή2

<http://epamdytikisattikis.wordpress.com/2011/09/25/%CF%84%CE%BF-%CF%80%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-worgl-%E2%80%93-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1/>